

обекти;

БРОЙ 10 (40), ОКТОМВРИ/НОЕМВРИ 2013

2,95 лв. WWW.OBEKTI.BG



9 771313 900004 10

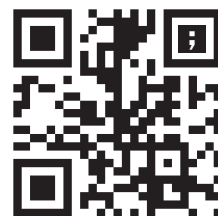
**Борис Стругацки:
Оставете Космоса,
зледайте Земята**

Грабът на шпионите

Митове за витамините

**Конспирацията на
географските карти**

**Разумът е тук,
за да се
самоунищожи**



**Геймърите -
на олимпиада!**



Това е откъс от списанието.

Цялото списание може да намерите в Библио.бг

www.biblio.bg



WALMARK®
www.walmark.bg

cem.m®
GUMMIES



НАСЛАДИ СЕ НА МАКСИМУМ:

- БЪРЗО И УДОБНО – без вода.
- ЗА ДОБРО НАСТРОЕНИЕ – с невероятен плодов вкус.
- ИСТИНСКО УДОВОЛСТВИЕ – независимо къде и кога.

**ПЪРВИТЕ ЖЕЛИРАНИ
МУЛТИВИТАМИНИ ЗА ВЪЗРАСТНИ**

ОБЕКТИ

БРОЙ 10 (40), ОКТОМВРИ/НОЕМВРИ 2012



50
Крепост
в небето

НОВИНИ 2

ЧОВЕК

Борис Стругацки: Да оставим Космоса на мира. Главното е на Земята	6
Време за инженери	12
Грабът на шпионите	14
Бонус от 70 години? По-малко стрес, ще бъдем по-добри	18
Какво, къде, кога	20
Митове за витамините	22

PRO - ПРОИЗВЕДЕНО В БЪЛГАРИЯ 25

ТЕХНО

Е-обекти	38
Геймърите - на олимпиада!	40
Крепост в небето	50
Говори на ръката ми	53
Игри: XCOM: Enemy Unknown	54

КОСМОС

Снимка на месеца	56
Небесен календар	57
Разумът е възникнал, за да се самоунищожи	58
Разписание на космическите полети - 2	62



88

Жените по-умни
от мъжете?

ЗЕМЯ

Метанолят - новият бензин	64
Маймуни "химери"	67
От конкурса "Четири елемента"	68
Маршрути: Пог камико	
в Искърското дефиле	71
Снимка на месеца на читателя	73

НАУКА

Смешната наука	74
Виолета Желязкова:	
Ученият винаги си остава дете	78
Експерименти у дома: Трик с покривка	79

МИСТЕРИИ

Чудесата на Херон Александрийски	80
Заблудата на географските карти	83

IQ

Знаете ли, че...	86
Жените по-умни от мъжете?	88
"Чаено парти" - научнофантастичен разказ от Мариана Царкова	91
Как да превърнете компютъра си в рутер	94
"Приключенията на Филип Марлов:	
Как се пише хайку" от Даян Енев	95
Тест: Какъв човек сте за другите?	96

Приятелю, очакваме ви и в уебсайта на "Обекти" на адрес www.obekti.bg

ДАРИНА МЛАДЕНОВА
ГЛАВЕН РЕДАКТОР
dmladenova@obekti.bg

НАЧО СТРИГУЛЕВ
НАБЛЮДАТЕЛ
nstrigulev@obekti.bg

ВЛАДИМИР ТОДОРОВ
РЕДАКТОР
vtodorov@obekti.bg

ДРАГОМИРА ИВАНОВА
РЕДАКТОР
divanova@obekti.bg

Обекти София 1000, ул. „Георги Вашингтон“ 12, ет. 2-3. Тел. 02 983 13 05. Е-mail: editors@obekti.bg. **Директор предпечат и производство** Борислав Миразчийски, prepress@manager.bg. **Предпечат** Милена Вълчинова. **Фотограф** Юлиан Донов. **Коректор** Боряна Ангелова. **Директор реклама** Румяна Дочева, adv@obekti.bg. **Менеджър реклама и маркетинг** Красимира Александрова, kalexandrova@obekti.bg. **Продажби** Марин Генев, Ценка Владимирова. **Събития** Надя Георгиева. **Директор финанси и администрация** Деница Коцева, dkotzeva@manager.bg. **Счетоводител** Петя Осенска. **Печат** „Алианс принт“ ЕООД. **Издава** „МИТ Прес“, част от „ВМ Финанс Груп“ АД. **Тираж** 9900 копия. **Снимка на корицата** Юлиан Донов. **Стил** Гергана Станкова. **Грим** Лили Стоилова. **Модели** Лилия Горанова и Владислав Рауковски. Всички права запазени

МАКСИМ МАЙЕР УПРАВИТЕЛ И РЕДАКЦИОНЕН ДИРЕКТОР

ЙОХАН КАРАСОН АРТ ДИРЕКТОР

НОВИНИ



Човек надмина скоростта на звука само с тялото си - за първи път в света Австриецът Феликс Баумгартнер скочи от "ръба на Космоса" и постави няколко уникални рекорда. На 14 октомври 43-годишният австриец се издигна с балон, пълен с хелий, в стратосферата - на над 39 км височина. Скочи от капсулата от 39 045 м, защитен само от специалния си скафандр, в свободен полет достигна невероятната скорост от 1342,8 км/ч, или 1,24 Мах - по-голяма от скоростта на звука, и след 9 мин. и 3 сек. се приземи с парашут край Розвел, Ню Мексико, САЩ. Екстремното изпълнение не е само в името на рекорда. Тегърва медиците ще изследват дали скокът има някакви последици за организма. "Скокът му открива нови хоризонти", убедени са лекари. Той може да помогне за разработване на нови технологии за спасяване на астронавти и космически туристи в аварийни ситуации.

Всичко за скока и следващи новини около него може да научите на сайта на "Обекти": www.obekti.bg.

ЧОВЕК

ДАРИНА МЛАДЕНОВА

БОРИС СТРУГАЦКИ
В СПЕЦИАЛНО ИНТЕРВЮ
ЗА "ОБЕКТИ":

Да оставим Космоса на мира. Главното е на Земята

Защо е велик човекът? Защото е създал втора природа? Защото е загвижил почти космически сили? Защото за съвсем кратко време е завладял планетата и е открил прозорец към Вселената? Не! Защото въпреки това е оцелял и има намерение да оцелее и по-нататък. Така мисля, каза големият руски писател в разговор за човечеството сега и в бъдеще, за фантастиката и науката, за книгите си и за себе си.

Борис Натанович, в какъв свят живеем? По какво прилича и по какво се различава от този, който си представяте преди няколко десетилетия?

- Колко десетилетия искате да сложа в сметката? Две? Четири? Аз съм човек на възраст и мога да сложа шест. Бедата е в това, че ми е трудно да съдя за промяната на света. Затова пък добре знам, че вече много години живея в страна, каквато никога не съм могъл да си представя. Преди 30 години в никакъв фантастичен роман за бъдещето не бих си позволил да си представя Русия, в която днес давам подобно интервю, без да се съобразявам с редактори, цензура и въобще с неуморимото началство. На всичко отгоре това става на портативния лаптоп, след като току-що бях изплувал от интернет, където търсех - и намерих! - автора на "блатния" роман "Алени карамфили".

Както и преди 30 години, моята страна - и светът също - са пълни с загости, хората се измъчват и убиват един друг, бъдещето е забулено с опасна пелена, петролната криза надвисва отново, а термоядреният синтез и досега не е усвоен. А ето че вече се задава и ислямисткият фактор... Новият свят не е добър, не е уютен, не е привлекателен.

Но! Материално осигурените хора станаха повече. Повече са автомобилите, храната, компютрите, туристите. Всеки е с мобилен телефон - вероятно дори във всяко африканско село. Богатите страни позахранват бедните - не много щедро, но безплатно. В целия цивилизован свят може да се живее на социални помощи - така, както не са мечтали голите и гладните през по-миналия



ЛИЧЕН АРХИВ

100 ГОДИНИ А, В, С

Митове за витамините

Надценяваме ги, подценяваме ги, смятаме, че знаем всичко за тях. А не е така. Ето някои факти без гобавки

Свежи зеленчуци и румени гетски бузки - това си представяме, когато чуем гумата "Витамин". Тази година тя навършива точно век. През 1912 г. американският учен от полски произход Казимир Функ изолира от оризовите люспи съдържащо аминна група вещество (Витамин В1), което лекува болестта бери-бери*, и му измисля име, което вече сто години успешно продава капсули, таблетки, сиропи...

Витамините са незаменими - без тях се разболяваме. Но с годините сме им приписали толкова качества, че понякога е трудно да оценим истинската работа, която вършат. Нека разсеем мъглата около някои разпространени заблуди.

Колкото повече витамини пиеш, толкова по-здрав си

Витамините са полезни, а от полезното винаги трябва повече. Фундаментална грешка. "Повечето хора не осъзнават, че няма реална полза да взимат повече от препоръчаните дози витамини и минерали и не са наясно, че те може да навредят", казва д-р Джоана Дуайър от Националния здравен институт на САЩ. Особено мастноразтворимите витамини, които се натрупват в организма (А и D - в черния гроб, Е и К - в мастните тъкани).

Ако изядете целия черен гроб на бяла мечка, може да умрете от предозиране с витамин А. Излишъкът на витамин D в организма води до необичайно високо съдържание на калций в кръвта, което уврежда сърцето, бъбреците и други органи. Изследване от 1994 г. показва, че пушачите, които взимат продължително време бета-каротин (провитамин А, който тялото преработва във витамин А), са изложени на по-голям риск от рак на белите дробове. Вита-

мин Е повишава артериалното налягане, а В комбинация с някои лекарства пречи на кръвосъсърването. Витамините и минералите взаимодействат помежду си. Ако приемате прекалено много витамин Е, по-трудно преработват витамин К. Високите количества витамин А повишават потребността на организма от витамините С и В1. Същото важи за минералите. Ако приемате повече желязо, лишавате организма си от цинк.

Приемаме всички необходими витамини от храната

Да - ако ядем разнообразни плодове и зеленчуци през цялата година, веднага щом ги откъснем от градината, гишае чист въздух, пием изворна вода и не сме подложени на стрес. Според здравни експерти само 3% от хората живеят и се хранят толкова здравословно.

Съгържането на витамини в плодовете и зеленчуците зависи от сезона, от почвата, от това дали са прясно откъснати или са пропътували километри. Парниковите плодове и зеленчуци са по-бедни на витамини и минерали от слънчевите. Един плод губи около 30% от съдържанието си на витамин С, когато престои 3 дни в хладилника. При стайна температура - 50%. Някои витамини се губят при термична обработка, например витамин С, груги, като витамин В2, се разрушават под действието на светлината. Замърсеният въздух увеличава нуждата от витамини, да не говорим за пушенето: една цигара унищожава до 100 мг витамин С в организма.

За да си осигурим необходимите количества витамини от храната, се налага да погълнем госта. За да приемем достатъчно витамин В1 - 1,5 мг на ден, - трябва да изядем 700-800 г хляб, а за да си набавим нужните 200 мг (или 600 IU) витамин D, трябва да изпием десет водни чаши мляко. В 100 мл ябълков сок има около 2 мг витамин С. За да си осигурите дневната необходимост гоза от

* Бери-бери - липса на витамин В1 в организма, водеща до полиневрит.

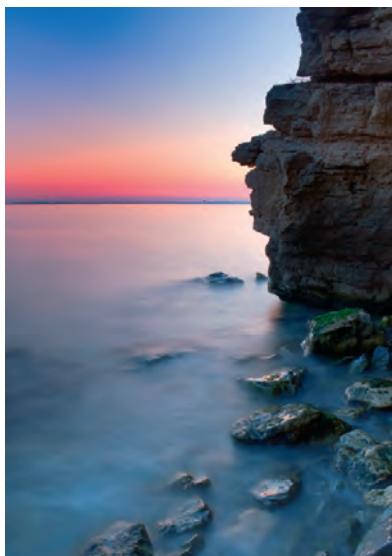
PRO

THE CHEF

Жоро
Иванов



Произведено
в България



ЙОХАН КАРЛСОН

Произведено в България

Понякога имаме навика да забравяме хубавите неща. Приемаме ги за даденост и се оплакваме от нещата, които не са толкова добри. Но съществуват много съкровища, при все че понякога в България се опитват да ги скрият

С МИШКА ВМЕСТО РАКЕТА

Геймърите – на олимпиада!



Видеогриците са истински спорт и заслужават да станат част от най-голямото спортно събитие на планетата. Ще ги видим ли още в Рио през 2016 г.?



Със съдействието на:

 Logitech®

 barbaron.bg

За някои хора тенисът на корт е един от най-трудните спортове в света. Изисква от участниците в един и същ момент както сила и издръжливост, така и добра техника и скорост. Очевидно обаче те никога не са пусkali StarCraft II. В тази компютърна игра на Blizzard се изисква Всичко гореспоменато. Но и още нещо - огромно интелектуално превъзходство.

Почти искам да кажа, че да играеш StarCraft II е по-трудно от тенис. И ако все още не много хора знаят това, има един начин да се убедят. Само преди 3 месеца смятаните за най-масови и обичани спортове дефилираха в Лондон. Вече се досещате накъде бия, нали? Да, относително новият феномен "състезателен гейминг" има място на Олимпийските игри! И то още на следващите.

Когато чуят гумата геймър, повечето хора си представят следната картинка. Андрей играе на игри. Съответно той е нърг.

Сега по цял ден пред компютъра в мрачната си стая, заобиколен от пица и енергийни напитки. Антисоциален е, има нездрав тен. И акне, разбира се. А, да не забравяме, че Андрей няма приятелка.

Когато се погледна в огледалото обаче, аз не виждам Андрей. А играя на игри от повече от 20 години. Виждате и Владо Николов - бившия капитан на националния отбор по волейбол. Самият той играе от малък на компютърни игри. Прилича ли ви на Андрей? Не, защото в повечето случаи Всичко гореспоменато е най-обикновен стереотип, който вече много години не може да се изкорени от съзнанието на мнозина.

Ако влезете в най-близкия компютърен клуб (в случай, че подобни места все още съществуват), вероятно ще видите и представители на въпросния стереотип. Те обаче, подобно на мен и моя агащ, не са професионални (про) геймъри. Тук е моментът да направим

основното разграничение между т.нар. цикльори, които бягат от училище и висят по цял ден пред монитора, и хората, занимаващи се професионално с гейминг. Вторите нямат нищо общо с първите. Все едно да ми кажете, че мъжете с бирени шкембета, ритаци футбол зад блока, са реалните представители на професионал-

ния футбол. Същото важи и за състезателния гейминг.

Това обаче не е единственият проблем. Любимото на милиони хора по света хоби почти неизбежно

се асоциира и с крайна пристрастеност. Ще ви разкажа историята на 19-годишния южнокореец Юнг Хун с прякор MarineKing - един от най-добрите играчи на реално времевата стратегия StarCraft II. В миналото той превежи сериозно както родителите си, така и учителите, тъй като понякога прекарва по 18 часа на ден - от 10 сутринта до 4 след полунощ, пред компютъра, за да тренира. Тогава за тях той е най-обикновен геймоман, от чиято стая по цяла нощ се чуват щракане по клавиатурата и кликове на мишката. Всичките им опити да го спрат се оказват неуспешни - не помага нито изгонването му от дома, нито спирането на електричеството.

Днес обаче нещата изглеждат по коренно различен начин. Сега в очите им той е прогеймър - човек, който е превърнал хобито си в професия - и неговата детска мечта е осъществена. Изкарва по 105 000 долара на година от нещо, което обича, с усърден труд, постоянство и саможертва. Каква ужасна пристрастеност, нали? А къде са родителите му в момента? На първия ред в турнирите, в които участва. Винаги готови да го аплодират и да му дават кураж да победи своя следващ противник.

Ако все още не виждате каква е разликата между про гейминга и пристрастеността към игрите, мога да ви кажа следното: тя е абсолютно същата, каквато е тази между турнирния покер и хазарта. Ако играете, защото сте привикнали към това и не можете да живеете без него, е пристрастяване. Ако играете, защото искате да бъдете най-добрите, да победите противника си и да станете известен, това е прогейминг.

Трябва ли обаче прогеймърите - или дори играчите на шах - да се поставят

В една и съща категория с олимпийските атлети, които полагат неимоверни усилия, тичайки, плувайки и вдигайки тежести, за да бъдат във форма?

Да се върнем отново към StarCraft II - едно от

ЗЕМЛЯ

АПОСТОЛ ДЯНКОВ

ВЪЗХОДЪТ НА АЛТЕРНАТИВНИТЕ ГОРИВА

Метанолът - новият бензин

Органични отпазъци, възобновяеми източници, водород, биогорива - Всички те напират да заместят намаляващия петрол.

Но най-бързото и съвършено решение на енергийната криза се нарича енергийна ефективност

През първите седмици на ноември ще станем свидетели на прецедент в историята на световната авиация. Британският пилот Джеръми Розуел ще прелети разстоянието от Лондон до Сигни с малък едномоторен самолет "Чесна". Полетът ще включва няколко междинни спирки като Малта, Шри Ланка и остров Рождество - в това няма нищо необичайно. Необикновено обаче ще бъде горивото, използвано от самолета - не безоловен бензин или авиационен керосин, а 3800 литра синтетичен дизел, създаден от пиролиза на 5 тона използвани пластмасови бутилки.

В света на така наречените алтернативни горива този полет отбавна е предизвестен - поради напредъка на технологиите, както и от все по-осезаемото изчерпване на петролните залежи. Впрочем петролът никога няма да

свърши напълно, просто ще се губи все по-трудно и по-скъпо. До голяма степен "щафетата" на задоволяването на света с енергия вече се поема от природния газ и възобновяемите енергийни източници - вятърни и водни турбини и фотоволтаици, както и винаги всевъзможните възлища.

Въпреки това нуждите са толкова големи и сцената на енергийното потребление е толкова пространна, че се откриват безброй малки ниши, приканващи към нестандартни решения. Това важи с пълна сила за течните и твърдите горива, където недостигът на черно злато и неговите деривати вече стимулира радикална еволюция на иновациите.

Циментиране на позициите

Тази еволюция започва именно от недостига на петрол по време на ембаргото на картела ОПЕК през 70-те години на XX век. Изправени пред безпрецедентна криза, САЩ се обръщат към нетрадиционни източници на горива - ка-



Преработени RDF пелети от битови отпазъци, пригодени за захранване на пещи в циментовата и грути индустрии

Странно изглеждащият и захранван от метанолова батерия електромобил OBEAK



ESOMOTIVE, ДАНИЯ

**Библио.бг - платформа за електронни книги и
списания**

Чети каквото обичаш!

www.biblio.bg

